

Коломийський індустріально-педагогічний фаховий коледж

Циклова комісія психолого – педагогічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора

з навчальної роботи

Мороз О.В.

« 2 » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація і методика виховної роботи

для студентів освітньо-професійного ступеня

«Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійними програми:

- «Виробництво харчової продукції»

за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»

- «Будівництво та експлуатація будівель та споруд» за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво і зварювання»

- «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів»
за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт»

за галуззю знань 01 «Освіта/ Педагогіка»

Коломия 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація і методика виховної роботи» для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійними програмами «Виробництво харчової продукції» за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології», «Будівництво та експлуатація будівель та споруд» за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво і зварювання», «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта .Транспорт» за галуззю знань 01 Освіта/ Педагогіка
2023 р. – 15 с.

Розробники: Федоранчак У.Я. – викладач психолого-педагогічних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін.

Протокол від «30» серпня 2024 року №1

Голова циклової комісії

(підпис)

Левицька Н.Г.
(прізвище та ініціали)

«30» серпня 2024 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання 2 семестр
Загальний обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС	4
	годин	120
Загальна кількість аудиторних годин		72
З т.ч.: - лекції;		62
- практичні;		-
- семінарські;		10
- лабораторні.		-
Самостійна робота, год.		48
Курсова робота/проект		-
Форма підсумкового контролю		Екзамен

Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація методика виховної роботи» є формування у студентів знань, умінь і навичок виховної роботи, забезпечення їхнього особистісного розвитку як майбутніх майстрів виробничого навчання, суб'єктів виховної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння основними теоріями та новітніми технологіями виховання;
- формування вмінь організації виховної роботи;
- знати основні напрями виховної роботи;
- опанування вміннями проведення колективних творчих справ;
- формування вмінь організації взаємодії заклад-батьки-учні;
- формування вмінь профілактики та корекції важковиховуваності учнів;
- розвиток умінь попередження і розв'язання конфліктних ситуацій;
- оволодіння прийомами педагогічного впливу.

Компетентності

Інтегральна компетентність:

- здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання (задачі) у професійній освіті або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів наук про освіту, фундаментальних і прикладних наук у галузі будівництва та зварювання, харчових технологій, транспорт та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях (ІК)

Загальні компетентності:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 01);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 03);
- здатність працювати в команді (ЗК 07);
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 08);
- здатність до виховної діяльності;
- здатність до розуміння сучасних тенденцій у виховному процесі;
- здатність до використання виховного потенціалу освітнього середовища.

Фахові компетентності:

- здатність застосовувати освітні теорії та методології в педагогічній діяльності (СК 01);
- здатність планувати й організувати освітній процес у демократичному стилі; готовність педагогічно, психологічно й методично грамотно організувати свою професійну діяльність (СК 02);
- здатність спостерігати, описувати, ідентифікувати, класифікувати психофізіологічні особливості здобувачів освіти і враховувати результати під час організації навчально-виробничої діяльності й виховної та корекційної роботи (СК 03);
- здатність створювати розвиваюче освітнє середовище, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат навчально-виробничої діяльності та високий рівень культури її організації (СК 04);
- здатність організувати освітній процес для осіб з особливими освітніми потребами (СК 13);
- здатність до використання методів виховання у взаємодії з учнем, групою дітей;
- здатність прогнозувати етапи виховного процесу;
- здатність реалізовувати функціональні обов'язки майстра виробничого

навчання.

Програмні результати навчання:

- знати і розуміти цінності громадянського суспільства, його сталого розвитку, територіальної цілісності та демократичного устрою України (РН 02);
- вільно спілкуватися державною мовою, як усно так і письмово, володіти культурою мовлення, логічно викладати думки фаховою державною та іноземною мовами (РН 03);
- знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук будівництва та зварювання, харчових технологій, транспорту на рівні, необхідному для організації навчально-виробничої діяльності (РН 06);
- добирати та застосовувати методики психолого-педагогічного діагностування здобувачів освіти, а також застосовувати отримані результати (РН 08);
- застосовувати мотиваційні заходи до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти (РН 09);
- дотримуватися стандартів професійної етики (РН 17);
- враховувати у виховній роботі рівень розвитку, індивідуально-психологічні та вікові особливості учнів;
- відбирати і застосовувати оптимальні методи виховання;
- організувати діяльність учнів та учнівського колективу;
- здійснювати корекцію поведінки та особистості важковиховуваних учнів;
- попереджати конфліктні ситуації в навчально-виховному процесі та знаходити оптимальні варіанти їх вирішення;
- знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми і організацію процесу навчання і виховання людини.

Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Загальна характеристика мети та сучасних проблем виховання .

Розділ II. Визначальні умови і методи реалізації виховної роботи .

Розділ III. Значення культури педагогічного спілкування.

Розділ IV. Організація виховної діяльності майстра виробничого навчання і керівника з колективом.

Розділ V. Організація поза навчальної виховної роботи з групою.

Розділ VI. Взаємодія закладу, сім'ї, громадськості у вихованні молодого покоління.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	Самост. робота
1	2	3	4	5	6	7
Розділ I. Загальні характеристики мети та сучасних проблем виховання.						
Тема 1. Мета і завдання курсу «Організація і методика виховної роботи»	2	2				
Тема 2. Виховання учнівської молоді в соціально-культурному контексті сьогодення.	2					2
Тема 3. Теоретичні основи процесу виховання.	2	2				
Тема 4. Зміст процесу виховання.	2	2				
Тема 5. Зміст процесу виховання у зарубіжній школі.	2					2
Тема 6. Основні закономірності та чинники процесу виховання.	2	2				
Тема 7. Напрями впливу засобів масової інформації на сучасну молодь.	2					2
Тема 8. Управління процесом виховання.	2	2				
Тема 9. Самовиховання і перевиховання, суть, умови, функції.	2					2
Семинарське заняття.	2			2		
Розділ II. Визначальні умови і методи реалізації виховної роботи.						

Тема 11. Провідні принципи виховання.	2	2				
Тема 12. Свідомість людини, як компонент процесу виховання.	2					2
Тема 13. Поняття методу і прийому виховання.	2	2				
Тема 14. Класифікація методів виховання. Умови ефективного застосування методу.	2					2
Тема 15. Основні групи методів й передумови їхнього використання.	2	2				
Тема 16. Основні напрями виховання.	2	2				
Тема 17. Напрями і форми організації виховної роботи з підлітками.	2	2				
Тема 18. Завдання основних напрямів виховання.	2					2
Тема 19. Значення національно-патріотичного виховання в сучасному світі.	2	2				
Тема 20. Громадянське виховання – основа виховного процесу.	2	2				
Тема 21. Виховання патріота – обов'язок, право та місія сучасної освіти.	2					2
Семінарське заняття.	2			2		
Розділ III. Значення культури педагогічного спілкування.						
Тема 23. Вимоги до особистості педагога, як вихователя.	2	2				
Тема 24. Портрет сучасного педагога – вихователя.	2					2
Тема 25. Спілкування – провідний чинник вихованості особистості.	2	2				
Тема 26. Стили педагогічного спілкування.	2					2
Тема 27. Способи вдосконалення педагогічного спілкування.	2	2				
Тема 28. Школа професійної майстерності.	2					2
Розділ IV. Організація виховної діяльності майстра виробничого навчання і куратора групи з колективом.						

Тема 29. Зміст роботи майстра і керівника групи.	2	2				
Тема 30. Функції майстра і керівника групи.	2	2				
Тема 31. Шляхи ефективності взаємодії класного керівника і майстра виробничого навчання.	2					
Тема 32. Структура і принципи формування колективу.	2	2				
Тема 33. Етапи розвитку колективу.	2	2				
Тема 34. Особливості функціонування учнівського колективу.	2					2
Тема 35. Діалектика розвитку колективу.	2					2
Тема 36. Методика вивчення учня та учнівського колективу.	2	2				
Тема 37. Методика «Мої рідні»	2					2
Семінарське заняття.	2			2		
Розділ V. Організація позанавчальної роботи з групою.						
Тема 39. Зміст виховної роботи в закладі.	2	2				
Тема 40. Принципи позакласної виховної роботи.	2	2				
Тема 41. Шляхи підвищення ефективності виховання учнів.	2					2
Тема 42. Специфіка індивідуальної, групової та масової форми виховної роботи.	2	2				
Тема 43. Спільні та відмінні риси групової та масової форми виховної роботи	2					2
Тема 44. Методика проведення виховної години.	2	2				
Тема 45. Календар знаменних дат.	2					2
Тема 46. Технологія і проведення виховного заходу.	2	2				
Тема 47. Основні етапи організації та проведення виховного заходу.	2					2
Тема 48. Методика проведення ігор, екскурсій, походів.	2	2				
Тема 49. План – схема проведення	2					2

ігор.						
Тема 50. Типова структура організації позакласних колективних творчих справ.	2	2				
Тема 51. Колективна творча справа.	2	2				
Тема 52. Технологія проведення колективних творчих справ.	2					2
Семінарське заняття.	2			2		
Розділ VI. Взаємодія закладу, сім'ї, громадськості у вихованні молодого покоління.						
Тема 54. Робота з молодіжними організаціями, субкультурами.	2	2				
Тема 55. Педагогічна культура батьків як передумова сімейного виховання.	2	2				
Тема 56. Розробка моделі педагогічної взаємодії родини й закладу з метою особистісного зорієнтованого виховання.	2					2
Тема 57. Методика проведення батьківських зборів.	2					2
Тема 58. Здійснення спільної підтримки й розвиток духовно-моральних традицій.	2					2
Тема 59. Шляхи залучення громадськості у процес виховання.	2	2				
Семінарське заняття.	2			2		
Всього	120	62		10		48

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи процесу виховання.	2
2	Тема 3. Мета і завдання курсу «Організація і методика виховної роботи»	2
3	Тема 4. Зміст процесу виховання.	2
4	Тема 6. Основні закономірності та чинники процесу виховання.	2
5	Тема 8. Управління процесом виховання.	2
6	Тема 11. Провідні принципи виховання.	2

7	Тема 13. Поняття методу і прийому виховання.	2
8	Тема 15. Основні групи методів виховання й передумови їхнього використання.	2
9	Тема 16. Основні напрями виховання.	2
10	Тема 17. Завдання основних напрямів виховання.	
11	Тема 19. Значення національно-патріотичного виховання в сучасному світі.	2
12	Тема 20. Громадянське виховання – основа виховного процесу.	2
13	Тема 23. Вимоги до особистості педагога, як вихователя.	2
14	Тема 25. Спілкування – провідний чинник вихованості особистості.	2
15	Тема 27. Способи вдосконалення педагогічного спілкування.	2
16	Тема 29. Зміст роботи майстра і керівника груп.	2
17	Тема 30. Функції майстра і керівника групи.	2
18	Тема 32. Структура і принципи формування колективу.	2
19	Тема 34. Особливості функціонування учнівського колективу.	2
20	Тема 36. Методика вивчення учня та учнівського колективу .	2
21	Тема 39. Зміст виховної роботи в закладі.	2
22	Тема 40. Принципи позакласної виховної роботи.	2
23	Тема 42. Специфіка індивідуальної, групової та масової форми виховної роботи.	2
24	Тема 44. Методика проведення виховної години.	2
25	Тема 46. Технологія і проведення виховного заходу.	2
26	Тема 48. Методика проведення ігор, екскурсій, походів.	2
27	Тема 50. Типова структура організації позакласних колективних творчих справ.	2
28	Тема 51. Колективна творча справа.	2

29	Тема 54. Робота з молодіжними організаціями, субкультурами.	2
30	Тема 55. Педагогічна культура батьків як передумова сімейного виховання.	2
31	Тема 59. Шляхи залучення громадськості у процес виховання.	2
Всього		62

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи процесу виховання. Тема 3. Мета і завдання курсу «Організація і методика виховної роботи». Тема 4. Зміст процесу виховання.	2
2	Тема 11. Провідні принципи виховання. Тема 13. Поняття методу і прийому виховання. Тема 16. Основні напрями виховання.	2
3	Тема 25. Спілкування – провідний чинник вихованості особистості. Тема 29. Зміст роботи майстра і керівника групи. Тема 32. Структура і принципи формування колективу.	2
4	Тема 39. Зміст виховної роботи в закладі. Тема 42. Специфіка індивідуальної, групової та масової форми виховної роботи. Тема 51. Колективна творча справа.	2
5	Тема 54. Робота з молодіжними організаціями, субкультурами. Тема 55. Педагогічна культура батьків як передумова сімейного виховання. Тема 59. Шляхи залучення громадськості у процес виховання.	2
Всього		10

Теми практичних занять

Навчальною програмою непередбачено.

Теми лабораторних занять

Навчальною програмою не передбачено

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Виховання учнівської молоді в соціально-культурному контексті сьогодення.	2
2	Тема 5. Зміст процесу виховання у зарубіжній школі.	2
3	Тема 7. Напрями впливу засобів масової інформації на сучасну молодь.	2
4	Тема 9. Самовиховання і перевиховання, суть, умови, функції.	2
5	Тема 12. Свідомість людини, як компонент процесу виховання.	2
6	Тема 14. Класифікація методів виховання. Умови ефективного застосування методів.	2
7	Тема 18. Напрями і форми організації виховної роботи.	2
8	Тема 21. Виховання патріота – обов'язок, право та місія сучасної освіти.	2
9	Тема 24. Портрет сучасного педагога – вихователя.	2
10	Тема 26. Стили педагогічного спілкування.	2
11	Тема 28. Школа професійної майстерності.	2
12	Тема 31. Шляхи ефективної взаємодії класного керівника і майстра виробничого навчання.	2
13	Тема 33. Етапи розвитку колективу.	2
14	Тема 35. Діалектика розвитку колективу.	2
15	Тема 37. Методика «Мої рідні»	2
16	Тема 41. Шляхи підвищення ефективності виховання учнів.	2
17	Тема 43. Спільні та відмінні риси групової та масової форми виховної роботи.	2
18	Тема 45. Календар знаменних дат.	2

	Тема 47. Основні етапи організації та проведення виховного заходу.	
20	Тема 49. План-схема проведення ігор.	2
21	Тема 52. Технологія проведення колективних творчих справ.	2
22	Тема 56. Розробка моделі педагогічної взаємодії родини й закладу з метою особистісного зорієнтованого виховання.	2
23	Тема 57. Методика проведення батьківських зборів.	2
24	Тема 58. Здійснення спільної підтримки й розвиток духовно-моральних традицій.	2
	Всього	48

Методи контролю

При організації навчального процесу з навчальної дисципліни **«Організація і методика виховної роботи»** використовуються наступні методи контролю знань:

1. Усне опитування.
2. Письмова перевірка.
3. Тестова перевірка.
4. Практична перевірка.

Форма підсумкового контролю з дисципліни «Організація і методика виховної роботи » - **екзамен.**

Перелік питань для екзамену.

1. Форми роботи в сфері розумового виховання.
2. Предмет і завдання ОМВР.
3. Які напрями впливу засобів масової інформації на сучасну молодь.
4. Методи і прийоми виховання.
5. Реалізація розумового виховання в освітньому процесі.
6. Національні пріоритети і їх роль у вихованні.
7. Форми організації роботи у моральному вихованні.
8. Поняття про виховний процес.
9. Позитивні і негативні стереотипи педагогічного спілкування.
10. Компоненти виховної системи.

- 11.Форми роботи правового виховання.
- 12.Метод стимулювання діяльності й поведінки.
- 13.Значення фізичного виховання у процесі реалізації здорового способу життя.
- 14.Метод формування свідомості.
- 15.Індивідуальні особливості спілкування.
- 16.Методи формування суспільної поведінки.
- 17.Форми роботи у трудовому та економічному вихованні.
- 18.Виховні завдання майстра виробничого навчання.
- 19.Принципи виховання.
- 20.Методика індивідуальної виховної роботи.
- 21.Завдання національно-патріотичного виховання.
- 22.Взаємодія майстра виробничого і групового керівника.
- 23.Форми і методи морального виховання у студентської молоді.
- 24.Особливості роботи в навчальній групі.
- 25.Завдання екологічного виховання.
- 26.Виховання і розвиток особистості.
- 27.Організація роботи в сфері родинно-сімейного виховання.
- 28.Основні загально психологічні принципи виховання особистості.
- 29.Визначення виховної функції громадських організацій.
- 30.Основні форми організації виховної роботи.
- 31.Самовиховання майстра виробничого навчання.
- 32.Планування виховної роботи в умовах профтехосвіти.
- 33.Умови здійснення самовиховання.
- 34.Основні принципи самовиховання.
- 35.Коллективні творчі справи.
- 36.Методика проведення виховних годин.
- 37.Принципи діяльності учнівського колективу.
- 38.Методика проведення виховного заходу.
- 39.Методика проведення батьківських зборів.
- 40.Роль громадськості у виховному процесі.
- 41.Педагогічна культура батьків, як передумова сімейного виховання.
- 42.Види роботи КТС.
- 43.Форми проведення виховних годин.
- 44.Виховна робота з групою.
- 45.Чим відрізняється бесіда від диспуту?
- 46.У чому суть методу прикладу?

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Критерії оцінювання теоретичного матеріалу

4-бальна шкала оцінювання	Критерії оцінювання
«незадовільно»	Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.
«задовільно»	Студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в рекомендованій літературі, але не переконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань. Відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю.
«добре»	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його. Має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, або при аналізі практичного.
«відмінно»	Студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем. демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

Система оцінювання виконання тестових завдань

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- більше 90% правильних відповідей – «відмінно»;
- 76-90% правильних відповідей – «добре»;
- 60-75% правильних відповідей – «задовільно»;
- менше 50% правильних відповідей – «незадовільно».

Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Лекції.
3. Пакет самостійного опрацювання.
4. Презентації.
5. Вправи на формування вмінь та навичок спілкування.
6. Навчально – педагогічна гра.
7. Розв’язання педагогічних задач і ситуацій.

Рекомендована література

Основна

1. С. Г. Карпенчук. Теорія і методика виховання. Київ «Вища школа» 2005р.
2. Н.В. Кочанова. Організація виховної роботи. ТОВ Видавництво «Ранок» 2008р.
3. Г. Ващенко. Виховання волі і характеру. Видавниче товариство 1.
4. В.В. Лаппо, О.І. Поясик. Методика виховної роботи, навчальний посібник. Івано-Франківськ «НАІР» 2012р.
5. В.В. Лаппо. Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах, навчальний посібник. Івано-Франківськ «НАІР» 2012р.
6. З.І. Єрмакова. Виховна година і особистість учня: теорія і практика, навчально-методичний посібник. Донецьк 2004р.
7. Н.Г. Торба. Виховання в процесі організації позакласних колективних творчих справ, навчально-методичний посібник. Донецьк 2004р.
8. П.Г. Катунін. Позакласний час, журнал. Київ видавництво «Київська правда» 2016р.
9. С. Копач, І. Стеценко. Національно-патріотичне виховання. Київ «Редакція газет з управління освітою» 2014р.
10. М.М. Фіцула. Педагогіка посібник, Київ видавничий центр «Академія» 2000р.
11. А.І. Кузьмінський. В.Л. Омеляненко. Педагогіка підручник, Київ «Знання» 2007р.
12. М.М. Фіцула. Педагогіка навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів. Тернопіль «Навчальна книга – Богдан» 2008р.
13. А.С. Нікуліна Р.М. Шацька. Педагогічні технології, навчально – методичний посібник . Донецьк 2004р.

Допоміжна

1. І.Д. Бех. Особистісно зорієнтоване виховання, науково-методичний посібник. К.ІЗМН 1998р.
2. М.Д. Бойправ. Психологія виховання та самовиховання, навчально-методичний посібник. Ніжин, видавництво НДУ ім. Гоголя 2007.
3. Г.Г. Ващенко. Виховний ідеал. Підручник для педагогів, виховників, батьків. Камула 2006р.
4. О.В. Бабак. Виховання національно свідомого, патріотично

- зорієнтованого молодого покоління. Либідь 2003р.
5. С.У. Гончаренко. Український педагогічний словник. Либідь 1997р.
 6. О.В. Безпалько. Зміст і методика позакласної виховної роботи за інтересами. Київ 1993р.
 7. В.В. Олійник. Інноваційні пошуки в сучасній освіті. Посібник. Логос 2004р.
 8. В.О. Киричук. Технологія діяльності класного керівника з учнівським колективом. Ковель 2000р
 9. В.І. Лозова. Теоретичні основи виховання і навчання. Навчальний посібник. ОВС 2002р.
 10. Методика виховної роботи у літніх оздоровчих таборах. Тернопіль ТДПУ 2002р.
 11. Л.П. Омельчинко. Настільна книга класного керівника. «Основа» 2007р.
 12. О.Є. Олексюк. Теорія виховання. Курс лекцій. Миколаїв 2007р.
 13. П.М. Щербань. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах. Навчальний посібник. «Вища школа» 2004р.
 14. П.М. Щербань. Пам'ятай ім'я своє. Заповіді сімейної педагогіки. Навчальний посібник для студентів. «Вища школа» 2002р.
 15. В. О. Сухомлинський. Сто порад учителеві. «Рад. школа» 1988р.
 16. М.Г. Стельмахович. Українська народна педагогіка. Навчально-методичний посібник. 1997р.
 17. О.І. Вишневський. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси. Львів 1996р.

Інформаційні ресурси.

1. <https://naurok.com.ua/prezentaciya-pedagogichni-rekomendaci-schodo-provedennya-vihovnih-godin-v-pochatkoviy-shkoli-157019.html>
2. <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-dla-provedenna-vihovnoi-godini-na-temu-narodni-roslini-simvoli-15282.html>
3. <https://studfile.net/preview/5512173/page:46/>